

Justis- og beredskapsdepartementet

Inngis elektronisk

Oslo, 14. desember 2017

Deres ref:
17/4746 EP HEA/MEK/bj

Høringsuttalelse – ny finansavtalelov

Vi viser til høringsbrev av 7. september 2017 og vedlagte høringsnotat vedrørende forslag til ny finansavtalelov.

Etter forslaget § 1 utvides lovens virkeområde til også å omfatte investeringstjenester, samt avtaler om individuell pensjonssparing. Det foreslås i § 11 en generell og vidtrekkende erstatningsbestemmelse. Etter vår oppfatning innebærer dette ganske dyptgripende reguleringsmessige endringer i finanslovgivningen. Det er særlig disse forslagene som kan få betydning for fondsbransjen, og som vi vil uttale oss om nedenfor.

Erstatning og investeringstjenester

Den foreslåtte erstatningsbestemmelsen skal gjelde for finansavtaler og finansoppdrag, men skal også omfatte investeringstjenester. Investeringstjenester er definert i verdipapirhandeloven, herunder aktiv forvaltning og investeringsrådgivning. Forvaltningsselskaper for verdipapirfond kan etter verdipapirfondloven § 2-1 andre ledd gis tillatelse til å drive aktiv forvaltning og etter bestemmelsen tredje ledd nr. 1 yte investeringsrådgivning som tilleggstjeneste.

Verdipapirfondenes forening (VFF), sammen med Finans Norge, har vært representert i det Verdipapirlovutvalget som har foreslått nasjonale regler for gjennomføring av MiFID II i NOU 2017:1. Utvalget hadde en grundig gjennomgåelse og drøfting av behovet for regler om erstatning for brudd på verdipapirrettslige regler. Utvalget la til grunn at gjennomføringen av MiFID II i norsk rett ikke medfører plikt til å gi en erstatningsbestemmelse gjennom lov. Utvalget foreslo på den bakgrunn ingen slik lovbestemmelse.

Utvalget viste til «at en utredning om spørsmålet om det bør utarbeides erstatningsregler knyttet til finansiell rådgivning, bør ha et bredere nedslagsfelt enn verdipapirhandeloven og foretakene som reguleres av denne.» Videre heter det: «Dersom det senere viser seg å være behov for det, bør erstatningsregler for finansiell rådgivning utredes i en større sammenheng, hvor det ses på erstatning for rådgivning knyttet til et bredere spekter av finansielle spareprodukter.»

Det foreslås nå lovfestet i finansavtaleloven et ansvar for tap som følge av brudd på plikter oppstilt i lov eller forskrift. Det fremgår av høringsnotatet at dette skal være et objektivt ansvar. Dette ansvaret går etter vår oppfatning videre enn gjeldende rett som i all hovedsak anses å være et *skyld*ansvar. Brudd på offentligrettslige plikter har til nå ikke så å si automatisk ført til at det kan statueres et privatrettslig erstatningsansvar. Det normale har vært at tilsynsmyndigheten, her Finanstilsynet, har møtt slike brudd med forvaltningsmessige sanksjoner, i ytterste fall bortfall av konsesjon. Sanksjoner i form av straff kan også være aktuelle.

Bestemmelsen er meget vidtrekkende og kan gi store konsekvenser av økonomisk og annen art. Det er etter vårt skjønn mangelfullt utredet. I den forbindelse vises til Regelrådets uttalelse av 08.11.2017 til det samme forslaget. Vi er enige med rådet i at beskrivelsen av berørte aktører og næring, og deres struktur er altfor svakt utredet.

Vi frykter at forslaget kan virke prosessdrivende; det kan gi opphav til svakt begrunnede søksmål og tilhørende unødige bruk av både offentlige og private ressurser. Erstatningssaker reiser ofte komplekse spørsmål. Det kan dreie seg om meget betydelige beløp, særlig dersom sakene behandles som gruppesøksmål. Erstatningsbeløpene kan da ha sterkt inngripende virkninger for foretaks økonomiske stilling og resultater.

Betraktningene ovenfor tilsier at reguleringen av erstatning, både ansvarsgrunnlag og utmåling av erstatningsbeløp, undergis en langt grundigere behandling. Vi mener, i likhet med Regelrådet, at det burde vært nedsatt et lovutvalg hvor berørte næringsorganisasjoner kunne vært representert. Verdipapirlovutvalgets arbeid kan i så måte være et eksempel til etterfølgelse.

Avtaler om individuell pensjonssparing (IPS)

Det fremgår av lovforslaget § 1 om lovens virkeområde at det også skal omfatte avtaler om individuell pensjonssparing. Rent umiddelbart kan det virke nokså tilfeldig at «ny IPS» skal reguleres av finansavtaleloven. I høringsnotatet side 17, andre avsnitt er dette spørsmålet kommentert, meget kortfattet. Her nevnes regler om erstatning eller andre misligholdsstraffsaksjoner, lovvalg mv. Vi forstår det slik at det er lovforslaget kapittel 1 som er relevant i denne sammenhengen.

IPS er regulert gjennom forskrift med hjemmel i skatteloven. Slike avtaler kan inngås med banker, livsforsikringsforetak, pensjonsforetak, verdipapirforetak eller forvaltningsselskap for verdipapirfond. Vi mener at det i utgangspunktet er fornuftig at der det er naturlig gjelder de samme reglene for IPS uavhengig av hvilken finansinstitusjon som er avtalepart.

Erstatningsbestemmelsen i § 11 som det er redegjort ovenfor, skal altså også komme til anvendelse på avtaler om individuell pensjonssparing. Det er grunn til å tro at dette markedet vil få et stort omfang. Våre innvendinger om et for svakt vurderingsgrunnlag for erstatningsbestemmelsen blir forsterket av at individuell pensjonssparing også blir trukket inn.

IPS-forskriften er et omfattende regelverk som regulerer rene privatrettslige forhold knyttet til avtalen, forhold som går langt ut over det skattemessige. Det naturlige ville etter vår mening være at denne reguleringen det her er snakk om, burde vært gitt gjennom denne forskriften.

Oppsummert; vi er meget usikre på rekkevidden og virkningene av disse forslagene. Uansett burde

så viktige spørsmål som dette vært undergitt en grundigere behandling og drøfting før lovgiver tar standpunkt, jf. ovenstående betraktninger.

Med vennlig hilsen

Verdipapirfondenes forening - næringspolitikk

Bernt S. Zakariassen
adm. direktør